Közvetlen kifizetés szabálya 2013

| 2013. április 14.

KÖZVETLEN KIFIZETÉSEK KIIGAZÍTÁSÁNAK JELENTŐSÉGE ÉS MŰKÖDÉSE

Szakmai háttéranyag

A közvetlen kifizetések kiigazításának keretében megvalósuló támogatáscsökkentés 2013. évi szabályait az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból finanszírozott egységes területalapú támogatás, valamint az ahhoz kapcsolódó átmeneti nemzeti támogatások 2013. évi igénybevételével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 23/2013. (IV. 9.) VM rendelet tartalmazza. A 2013. évi kiigazítási rendszer alapvető elveiben és kivitelezésében megegyezik a 2012. évi moduláció keretében megvalósuló támogatáscsökkentés rendszerével. Változás a 2012. évi támogatási konstrukcióhoz képest, hogy a 23/2013. (IV. 9.) VM rendelet szabályozza azt, hogy a kiegészítő nemzeti támogatások kifutása miatt, az Európai Bizottság felhatalmazása alapján, átmeneti nemzeti támogatás kerül meghirdetésre.

Jogszabályi alapok
A 73/2009/EK rendelet 7. cikk (1) bekezdés értelmében „egy mezőgazdasági termelő részére egy adott naptári évben odaítélendő bármely 5000 eurót meghaladó közvetlen kifizetés összegét 2012-ig minden évben csökkenteni kell”. Ennek mértéke 73/2009/EK rendelet 7. cikk 1 bekezdés d) pontja értelmében a 2012. naptári évben 10%. Ezen rendelet (2) bekezdése alapján „az (1) bekezdésben meghatározott csökkentéseket 4 százalékponttal meg kell növelni a 300 000 eurót meghaladó összegek esetében”.
2012. támogatási évben a 73/2009/EK rendelet 10. cikk (1) bekezdés értelmében „Egy adott naptári évben a 7. cikk csak akkor alkalmazandó az új tagállamok mezőgazdasági termelőire, ha a közvetlen kifizetéseknek a 121. cikk szerinti, a szóban forgó tagállamban alkalmazandó szintje ugyanerre a naptári évre vonatkozóan nem kevesebb, mint az új tagállamoktól eltérő tagállamokban alkalmazandó szint, figyelembe véve a 7. cikk (1) bekezdése értelmében alkalmazott valamennyi csökkentést.” Ez alapján az új tagállamok a 73/2009/EK rendelet 121. cikk alapján 2012-ben már az EU-15 támogatási szintjének 90%-át érték el.

2013-ban 73/2009/EK rendelet 10a. cikk (1)-(4) bekezdése szabályozza a közvetlen kifizetések kiigazításának 2013. évi rendszerét. Ez a 2012. évi konstrukció tovább vitelét engedélyezi meg.
A fentiekre tekintettel az EU költségvetés terhére fizetett közvetlen támogatások esetében csak a SAPS és egyéb közvetlen támogatások összegének 300 000 euró feletti része után számítandó 4%-os csökkentést kell alkalmazni az új tagállamokban.
73/2009/EK rendelet 132. cikk (2) bekezdés b) pontjának ii) alpontja értelmében ”2012-től kezdődően, figyelembe véve a 7. cikknek a 10. cikkel összefüggésben való alkalmazását, az új tagállamokban a csatlakozást követően a mezőgazdasági termelő részére a megfelelő közvetlen kifizetés alapján nyújtható közvetlen támogatás teljes összege – beleértve valamennyi nemzeti kiegészítő közvetlen kifizetést – nem haladhatja meg azt a közvetlen támogatási szintet, amelyre a termelő az új tagállamoktól eltérő tagállamokban, a tagállamokra akkor alkalmazandó megfelelő közvetlen kifizetés keretében” jogosult lenne. A tagállami kiegészítő támogatások nyújtása esetén azonban ügyelni kell arra, hogy a kiegészítő nemzeti támogatással (top-up) növelt közvetlen támogatások együttes szintje ne haladja meg az EU15 országaiban a modulációval csökkentett támogatási szintet. Amennyiben nem lenne moduláció 2012-ben, az EU 15-ök termelőinek támogatási szintjével akkor kapnának megegyező támogatást az új tagországok termelői, ha a közvetlen támogatásaikon felül a Bizottság által abban az évben engedélyezett összes kiegészítő nemzeti támogatást megkapnák. Mivel az EU15-ök tekintetében 10 illetve 14% modulációs kulcs kerül alkalmazásra, a 73/2009/EK rendelet 10a cikk és 132. cikk (2) bekezdés b) pontja ii) alpontjának együttesen csak úgy lehet megfelelni hogy az új tagországok termelőinek nyújtott minden közvetlen támogatás és a Bizottság által határozatban jóváhagyott maximális szintű kiegészítő nemzeti támogatás együttes összegére alkalmazzuk a megfelelő modulációs kulcsot és azzal a kiegészítő nemzeti támogatás összegét csökkentjük, kivéve a 300 00 euró feletti összegek többlet 4%-os modulációját, ez utóbbi esetben már az uniós forrású támogatás is csökkentendő.
A kiegészítő nemzeti támogatási összegen valamennyi, a termelő által különböző jogcímeken igénybe vehető, a közvetlen támogatásokat kiegészítő nemzeti támogatások összességét értjük, függetlenül attól, hogy azt a tagország a gyakorlatban ténylegesen nyújtotta-e, vagy nem.

A közvetlen támogatási rendszer átalakítása mellett a kifizetések vidékfejlesztési célokra történő átcsoportosítása már a 2003. évi KAP reformban megjelent. Ekkor határoztak arról, hogy egy gazdának jutó évi 5000 eurót meghaladó közvetlen kifizetési összeget 2012-ig minden évben csökkenteni kell. Ennek értelmében az 5 000 eurónál több támogatást élvező gazdaságoktól közvetlen támogatásaiknak

2005-ben 3%-át, 2006-ban 4%-át, 2007-ben 5%-át vonták el. A 2008. évi KAP egészségügyi felülvizsgálat keretében a moduláció is átértékelésre került és a százalékos elvonás mérte növekedett.

Mivel Magyarország eddig az Unió régi (EU15) tagállamok közvetlen támogatásainak szintje alatt volt, ezért nem kellett a csökkentést alkalmazni. 2012-ben azonban elértük a számunkra meghatározott támogatási szint 90%-át, így százalékos értéken megegyezünk a modulációval mérsékelt EU15 támogatási szintjével (100%-10%=90%). (Egészen pontosan: a régi tagállamokban az 5000 és 300 000 € közötti támogatás 10%-ával csökkentendő a kifizetendő támogatás összege.) Így a rendelkezés szerint az EU költségvetés terhére fizetett közvetlen támogatásoknál csak a SAPS és egyéb közvetlen támogatások összegének 300 000 euró feletti része után kell 4%-os csökkentést alkalmazni az új tagállamokban. Mivel a közösségi források csökkentése 300 000 euróig nem lehetséges, az elvonást a nemzeti kiegészítő támogatások terhére kell megvalósítani. A tagállami kiegészítő támogatások nyújtásakor azonban ügyelni kell arra, hogy a kiegészítő nemzeti támogatással (top-up) növelt közvetlen támogatások együttes szintje ne haladja meg az EU15 országaiban a modulációval csökkentett támogatási szintet.
2013-ban a Magyarország számára meghatározott közvetlen támogatási szint 100%-át elérjük. Az SAPS rendszert alkalmazó tagállamokban a kiegészítő nemzeti közvetlen kifizetések jelentős szerepet töltöttek be egyes ágazatokban működő mezőgazdasági termelők jövedelmének stabilizálásában. Annak elkerülése érdekében, hogy a 2012-ig kiegészítő nemzeti támogatásban részesülő ágazatoknak nyújtott támogatás 2013-ban hirtelen jelentősen csökkenjen a Bizottság engedélyével 2013-ban átmeneti nemzeti támogatás (ÁNT) nyújtható. Annak biztosítására, hogy a mezőgazdasági termelőknek nyújtott támogatás szintje 2013-ban is változatlan maradjon, kizárólag azon ágazatok esetében engedélyezendő az ÁNT, amelyek 2012-ben kiegészítő nemzeti közvetlen kifizetésben és az átmeneti támogatás nyújtására a 2012-es kifizetésekre vonatkozó feltételekkel megegyező feltételeknek kell vonatkozniuk.
Figyelemmel arra az elvre, miszerint az új tagállamokban a mezőgazdasági termelő részére a nyújtható közvetlen támogatás teljes összege nem haladhatja meg azt a közvetlen támogatási szintet, amelyre a termelők a régi tagállamokban jogosultak, a támogatási összegek kiigazítására 2013-ban is szükség van.

A támogatás csökkentés elvét és módszerét 2012 előtt még nem alkalmaztuk. Mivel az új tagállamokban megvalósuló elvonást az Európai Bizottság (EB) nem szabályozta, a bevezetés előtt hathatós magyar érdekérvényesítésre volt szükség azért, hogy az EB első javaslatánál sokkal életszerűbb és a hazai termelők

érdekeit képviselő csökkentési rendszert lehessen alkalmazni. Ezt végül sikerült elérni.

A számítás mechanizmusa

A működtetés során fő szabályként abból kell kiindulni, hogy a tárgyévben mezőgazdasági termelő részére megítélt bármely 5000 eurót (kb. 1,4 millió forintot) meghaladó közvetlen kifizetés összegét 10%-al csökkenteni kell. A támogatások csökkentését további 4 százalékponttal meg kell növelni, abban az esetben, ha a termelőt megillető támogatási összeg a 300 000 eurót (kb. 85 millió forintot) meghaladja.

Ez a hazai alkalmazás során azt jelenti, hogy a közvetlen támogatások (SAPS+) és a kiegészítő, 2013-tól átmeneti nemzeti támogatások (top-up, 2013-től ÁNT) együttes összegét már 5.000 euró felett kell 10%-al mérsékelni.
A közvetlen támogatások közé az alábbi jogcímek tartoznak:
1. egységes területalapú támogatás (SAPS)
2. elkülönített cukortámogatás
3. elkülönített zöldség és gyümölcstámogatás
4. elkülönített bogyósgyümölcs támogatás
5. különleges rizstámogatás
6. zöldség, gyümölcs és dohány szerkezetátalakítási támogatás
7. a húsmarha és a juh ágazatokban nyújtott kérődző szerkezetátalakítási támogatás
8. különleges tejtámogatás
9. biztosítási díjtámogatás EMGA-ból finanszírozott része

A kiegészítő, 2013-tól átmeneti nemzeti támogatások közé az alábbi jogcímek tartoznak:
10. Az egységes területalapú támogatáshoz kapcsolódó kiegészítő nemzeti támogatás
a) hízottbikatartás támogatása
b) tejtámogatás
c) anyatehéntartás támogatása
d) extenzifikációs szarvasmarha támogatás
e) anyajuhtartás támogatása
f) kedvezőtlen adottságú területeken nyújtandó anyajuh-támogatás
g) Burley-dohány termesztésének támogatása
h) Virginia-dohány termesztésének támogatása
11. egyes szántóföldi növények termeléstől elválasztott kiegészítő nemzeti támogatása (GOFR)

12. rizstermesztés termeléstől elválasztott kiegészítő nemzeti támogatása
13. anyatehéntartás termeléstől elválasztott kiegészítő nemzeti támogatása

Abban az esetben, ha a termelő jogosult a felsorolt 1-12. jogcím bármelyikére, és ha a jogosult jogcímek után kifizetendő összeg együttesen meghaladja az 5000 eurót, akkor a kiigazítást alkalmazni kell, és ez elvonást azátmeneti nemzeti támogatások (10-12) terhére kell, a jogszabályban rögzített sorrendre figyelemmel, megvalósítani.

Mivel a régi és az új tagállamok is 2012-ben a támogatási szint 90%-án állnak, a közvetlen támogatások (1-9) összegét csak 300.000 euró felett kell csökkenteni 4%-al. Így annak összege 300.000 euróig nem csökken. Így amennyiben a közvetlen támogatások összege önmagában meghaladja a 300 000 eurót, akkor csak a közvetlen támogatások terhére kell a csökkentést elvégezni.
Abban az esetben, ha a csökkentés meghaladja a nemzeti átmeneti támogatás kifizethető összegét, akkor a csökkentést csak annak mértékig lehet megvalósítani. A további fennmaradó követelést a közvetlen támogatások összegére vagy egyéb támogatások terhére nem lehet elszámolni.

A magyar agrárdiplomáciai erőfeszítések eredményeképpen 2012-től olyan megoldást alkalmazhatunk, amely jóval nagyobb mozgásteret biztosít a csökkentés kiszámítása során.

A moduláció következtében megjelenő számítás során a jogcímek több csoportját kell megkülönböztetni. Ezek a csoportok azt a célt szolgálják, hogy azon támogatási elemek, melyek költségvetési forráshiány miatt nem vagy csak részlegesen kerülnek kifizetésre is beszámíthatóak legyenek.
A támogatások csoportja az alábbiak szerint alakul ki
(1) Meghirdetésre nem kerülő (inaktív) nemzeti jogcímek (top up vagy ÁNT): ez a jogcímek a nemzeti költségvetési források miatt eleve nem kerülnek meghirdetésre
(2) Egyes jogcímek esetében a ténylegesen kifizetett támogatás összege és a maximálisan adható támogatási értékek különbsége: Ezek olyan tételek (pl. tej top up), melyek a Bizottság jóváhagyása alapján nagyobb összegben is működtethetőek lennének, de a korlátozott hazai költségvetés következtében mégsem történik maximális összegű kifizetés. A moduláció során ezt a kifizetésre nem kerülő tételt is figyelembe kell venni.
(3) Ténylegesen kifizetésre kerülő támogatási összegek: Abban az esetben, ha az a termelő esetében az előbbi két tétel már kimerült vagy egyáltalán nem volt elérhető a levonást a kifizetendő összeg terhére kell elvégezni. Akkor, ha a ténylegesen kifizetendő támogatások csökkentése szükséges, a levonás során

meghatározott sorrendet kell követni. Ezt a 32_2012. (IV.2) VM rendelet 35.§ rögzíti.

Az eljárás eredményeképpen számos esetben nem lesz tényleges támogatáscsökkentés, hiszen a termelők jelentés részénél a csökkentést hatását felfogják a „puffer” tételek.
Az eljárás sajátossága, hogy az MVH-nak valamennyi, a termelő számára megítélt, jogcímnél együttesen kell a számítást elvégeznie, amit azzal jár együtt, hogy egyes esetekben az ellenőrzés és emiatt a kifizetés elhúzódhat, ami így 2012. évi támogatások kifizetése esetében csak a 2013. év első félévének végére valósulhat meg.

Az elvont összegek egyébként nem kerülnek be az EU költségvetésébe, hanem azok Magyarországon, vidékfejlesztési célokra használhatóak fel.

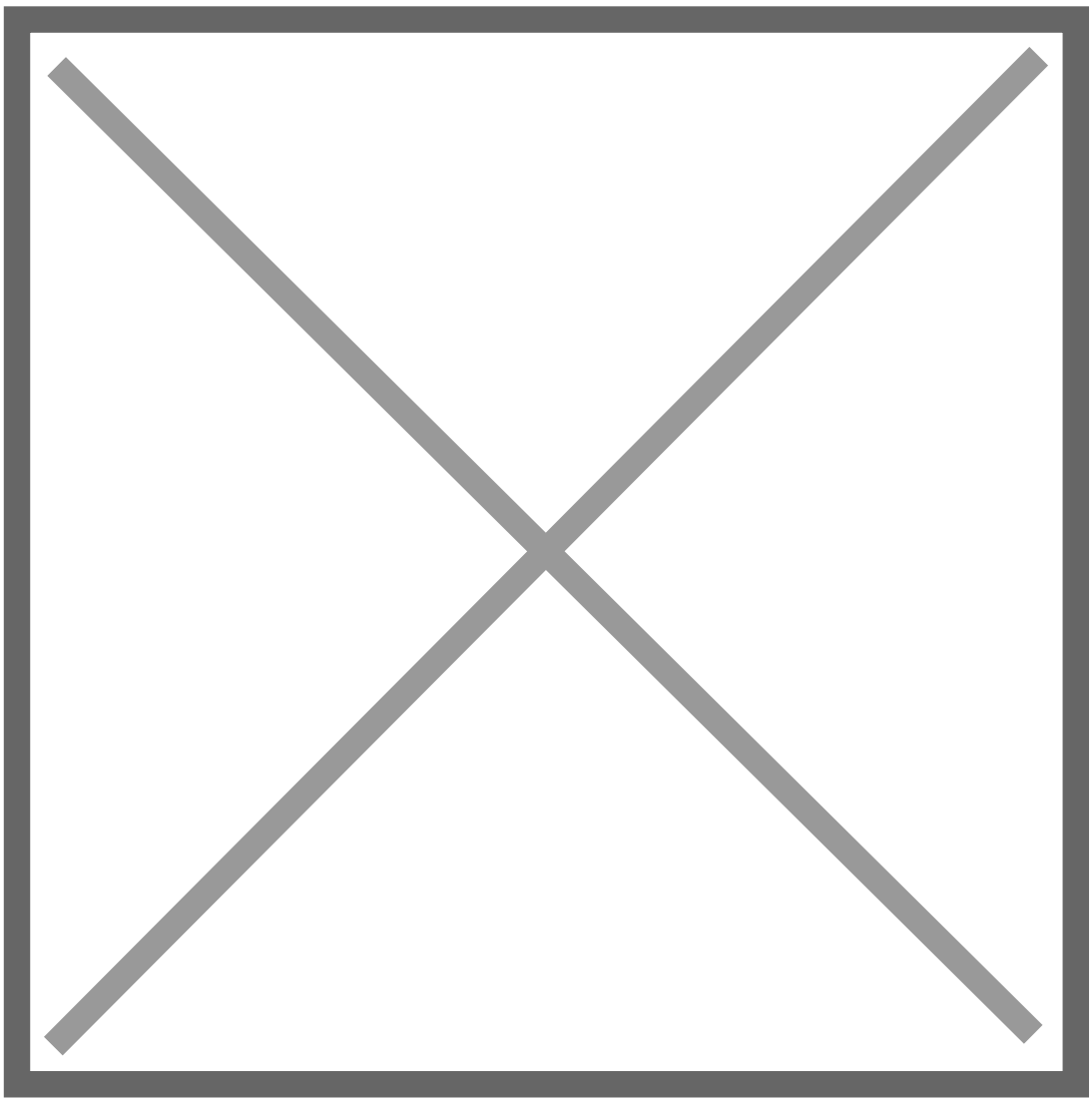
A támogatáscsökkentés – az előző évi hazai adatok alapján – csak kisszámú termelőt fog érinteni. A 2011. évi támogatási kérelmek adatai alapján kb. 30 ezer olyan termelő van, akik 5.000 eurót meghaladó támogatásban részesült. Az 5.000 eurót meghaladó támogatási összeggel rendelkezők több mint 70%-ának – a magyar kezdeményezésre alkalmazott eljárásnak köszönhetően – nem kell csökkentésre számítania. Mivel az 5000 eurót el nem érő támogatásokban részesülő termelőkre eleve nem vonatkozik a moduláció, végső soron az összes támogatásra jogosult 174 ezer termelő 95%-át semmilyen támogatáscsökkentés nem terheli, míg a fennmaradó 5% esetében az elvonás, főleg az állattenyésztő ágazatokban (szarvasmarha, juh, tej) alacsonyabb mértékű lesz.
A kedvező számítási metódus következtében csak mintegy kilencezer termelő esetében kell ténylegesen a támogatásokat mérsékelni. Az előzetes számítások szerint közel 20 millió euró – mintegy 5,8 milliárd forint – nagyságrendű összeg elvonása történik meg a nemzeti és a közösségi jogcímek terhére. Az elvonás mértéke az érintettek számára várhatóan ténylegesen kifizethető teljes összeg mintegy 2,1%-a.

Az közvetlen kifizetések kiigazításának keretében megvalósuló támogatáscsökkentés 2013-ban várható termelőnkénti mértéke megbecsülhető az Agrárgazdasági Kutató Intézet kalkulátora segítségével .
A kalkulátor ezen az oldalon érhető el:
https://www.aki.gov.hu/tamogatas

Példaszámítások

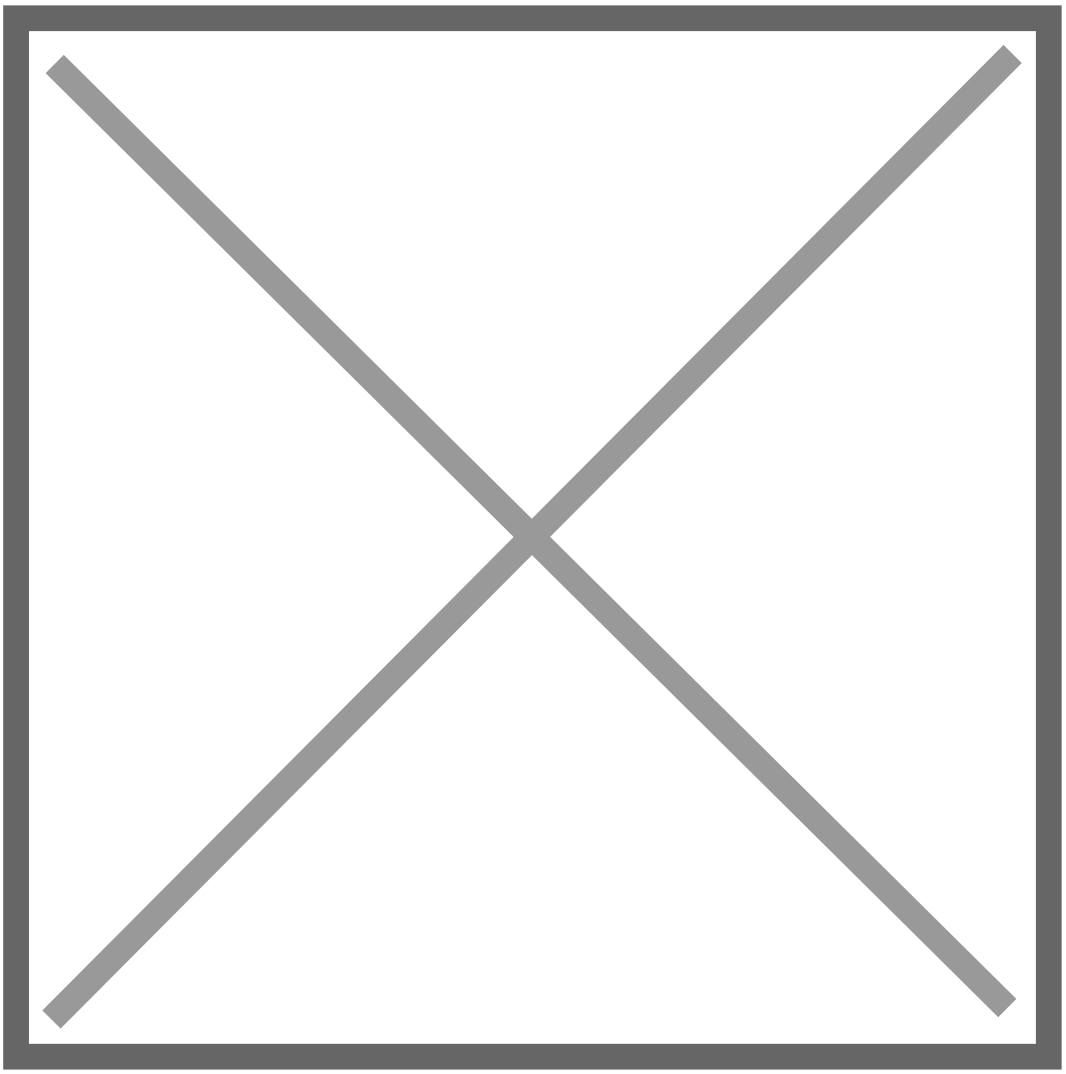
1. Példagazdaság
Kiindulási pont: 40 hektár SAPS terület, 40 hektár GOFR terület (becsült érték!), 40 db anyatehén, ebből 40 egyed jogosult termeléshez kötött anyatehén támogatásra és ugyanennyi a szerkezetátalakítási támogatásra. Ezen felül a termelőnek 40 tonna tejkvóta támogatási jogcíme is van. Az összegek euróban értendőek!

A számítás eredményeképpen az alábbi értékek jelennek meg:

A gazdaságot elvileg megillető támogatás 46 338,6 euró, melyből 11 907 euró az átmeneti nemzeti támogatások együttes összege. Mivel a közvetlen támogatások összege nem haladja a 300 000 eurót, ezért ezek terhére elvonást nem kell alkalmazni. Így a példatermelők jogosult a 34 482 eurónyi közösségi támogatásra. Az átmeneti nemzeti támogatások esetében a halmozódó levonások eredményeképpen 4 139 eurót kell levonni. Mivel a átmeneti nemzeti támogatás esetében az inaktív tételek felhasználása (a GOFR esetében járó 120*55,5 = 6

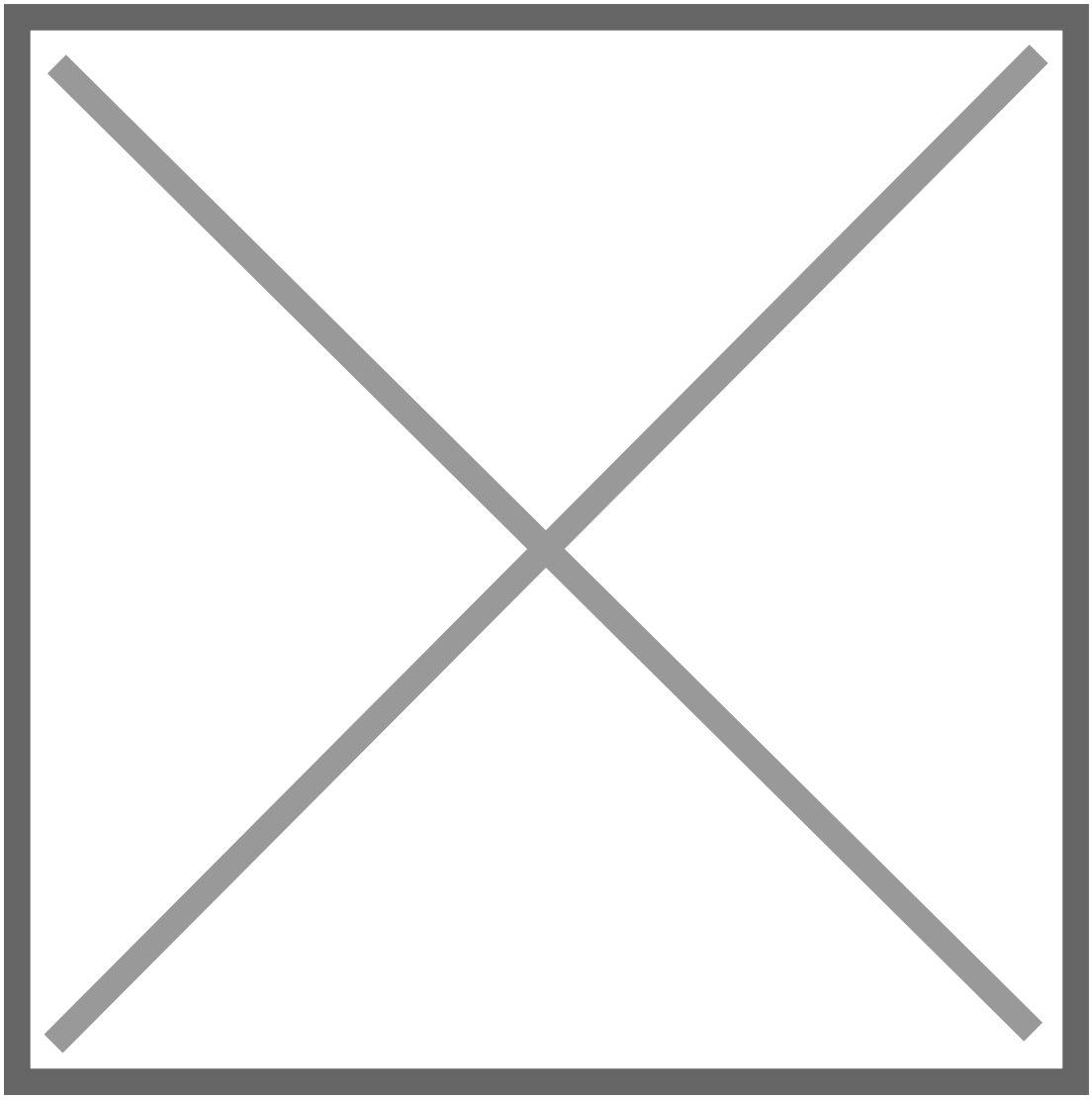
662) fedezi a levonás teljes összegét az átmeneti nemzeti támogatás kifizethető összegből nem kell levonni, így a ténylegesen kifizethető nemzeti támogatási összeg, az anyatehén támogatás 5 244 eurónyi összege lesz. A példagazdaság esetében a támogatási összeg egyáltalán nem csökken, a meghirdetett 39 726 eurónyi közvetlen támogatás teljes egészében kifizetésre kerül.

2. Példagazdaság

Kiindulási pont: 1 400 hektár SAPS terület, 1 100 hektár GOFR terület (becsült érték!), 140 db hízottbika szerkezet átalakítási támogatás és 110 db hízottbika szerkezet átalakítási jogosultság valamint 50 db szarvasmarha extenzifikációs többletjogosultság és 40 db extenzifikációs szarvasmarha szerkezet átalakítási jogosultság. Az összegek euróban értendőek.

A számítás eredményeképpen az alábbi értékek jelennek meg:

A gazdaságot elméletileg megillető támogatás 400 173 euró, melyből 86 874 euró az átmeneti nemzeti támogatások együttes összege. Mivel a támogatások együttes összege meghaladja az 5 000 eurót is meghaladja a 10%-os elvonás szükséges, ezzel együtt a 300 000 euró feletti rész után további 4% levonása szükséges. Így a 300 000 feletti rész összesen 14%-al csökken. Mivel a közvetlen támogatások együttes összege meghaladja a 300 000 eurót, az azt meghaladó rész 13 839 euró esetében alkalmazni kell a 4%-os levonást. Ennek mértéke 554 euró. Összesen a levonás értéke 43 046 + 554 = 43 600 euró. Mivel a meghirdetett átmeneti nemzeti támogatások maximális és tényleges értéke nagyobb, mint a csökkentés során felszámítható összeg, ezért a kifizethet összeg nem változik. A példagazdaságban az átmeneti nemzeti támogatások 8 554 eurója mellett – 554 euró levonás után –, 313 285 eurónyi közvetlen támogatáshoz jut, ami összesen 321 839 eurót tesz ki.

